

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Datum Raadsvergadering:	Bestuurlijk hoofdthema:	BBVnummer: 110777	Raadsvoorstel: 113172	Portefeuillehouder: Maret Rombout
----------------------------	-------------------------	----------------------	--------------------------	--------------------------------------

Onderwerp

Stadsregionale agenda jeugd en lokale visie Centrum Jeugd en Gezin

Geadviseerde beslissing:

Kennisnemen van de stadsregionale beleidsagenda jeugd 2010-2014.
Vaststellen van de Albrandswaardse visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin en de lokale beleidsagenda jeugd.

Doel van dit voorstel

De werkconferentie Jeugdbeleid voor de portefeuillehouders van de stadsregio Rotterdam was op 29 september 2010 in Oostvoorne. Deze conferentie zette een belangrijke stap naar een gedeelde beleidsagenda voor het jeugdbeleid in de stadsregio Rotterdam. Het portefeuillehoudersoverleg Jeugdzorg heeft ingestemd met de inhoud van de beleidsagenda *'Ieder Kind Wint, Zorg voor de toekomst. Beleidsagenda 2010-2014* van de stadsregio. In de bijlage treft u ter kennisname deze stadsregionale beleidsagenda aan. Als vervolg op deze stadsregionale agenda is aan de wethouders Jeugdzorg gevraagd te zorgen voor de lokale invulling en besluitvorming. Ook is vanuit uw raad en uit het veld de behoefte aan een lokale visie op (onder meer) het Centrum voor jeugd en Gezin uitgesproken. Hoofdstuk II van dit voorstel formuleert deze lokale visie op het CJG. Wij vragen u deze visie op het CJG en de lokale invulling vast te stellen.

I Stadsregionale beleidsagenda jeugd 2010 - 2014

In deze brief informeer ik u over de genoemde beleidsagenda en de ontwikkelingen in de stadsregio over de stelselherziening van de jeugdzorg. De beleidsagenda van die regio biedt voor de periode 2010 - 2014 het kader waarbinnen beleidsinitiatieven op het terrein van jeugdbeleid in de stadsregio Rotterdam hun vorm krijgen. De beleidsagenda kent drie thema's:

- de doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin
- de aansluiting school en zorg
- de aansluiting lokale zorg en jeugdzorg.

Bij het laatste hoort ook de uitwerking van de stelselwijziging voor de stadsregio Rotterdam. Door deze drie thema's heen lopen als rode draden de onderwerpen *ketensamenwerking, informatiedeling en doorontwikkeling professionaliteit*. De beleidsagenda licht toe welke activiteiten we concreet moeten uitwerken om een zo groot mogelijk effect in de maatschappij te kunnen realiseren.

In de periode 2007-2010 heeft in de stadsregio Rotterdam het programma "Ieder Kind Wint" gedraaid. Dit programma is opgezet om problemen bij jeugdigen vroeger te kunnen signaleren. Ook moest hulp eerder en sneller beschikbaar komen en een effectievere samenwerking in de keten mogelijk worden. In deze periode is veel bereikt: de totstandkoming van een ketenbrede agenda, visiedocumenten voor de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) en de aansluiting school en zorg. Structuurwijzigingen zijn in gang gezet en instrumenten zijn ontwikkeld. Concreet betekent dit dat

- CJG's gerealiseerd zijn
- het zorgaanbod herijkt is
- in de hele stadsregio gewerkt wordt met de gezamenlijke verwijsindex SISA.

In het voorjaar van 2010 is het programma geëvalueerd. Uit die evaluatie bleek dat naast het vele dat bereikt was, het programma zeker gecontinueerd moest worden. Het was een flinke uitdaging om na de verkiezingen met de nieuwe bestuurders aan de slag te gaan. Het handhaven van de bekende naam "Ieder Kind Wint" geeft aan dat de ingezette ontwikkelingen zullen worden voortgezet.

In de stadsregio willen we een proeftuin voor de stelselwijziging jeugdzorg kunnen opzetten. De beleidsagenda gaat ook in op de voorbereidingen die daarvoor getroffen moeten worden. Als deelnemer aan de G4-overleggen behartigt de stadsregionale portefeuillehouder van Rotterdam (wethouder Hugo de Jonge) de belangen van de regio Rotterdam.

Informatiebijeenkomsten

Op subregionaal niveau organiseerde de GGD een aantal bijeenkomsten over deze thematiek speciaal voor raadsleden. Voor de BAR-gemeenten vond deze bijeenkomst plaats op 26 mei jl. Vanwege andere afspraken kon Albrandswaard hier niet aan deelnemen. Op 31 augustus was er een tweede bijeenkomst. Nu voor de gemeenten Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Krimpen aan den IJssel. Een aantal leden van uw raad kon hieraan deelnemen.

II Visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin en de lokale invulling van de beleidsagenda

De portefeuillehouders Jeugdzorg van de stadsregio moesten nadenken over de lokale invulling van de beleidsagenda en de besluitvorming daarover in de gemeenteraad. Daartoe hebben wij onderstaande visie ontwikkeld.

Albrandswaard heeft in het jaar 2011 zijn eigen Centrum voor Jeugd en Gezin ingericht. Het Koetshuis aan de Rijdsdijk te Rhoon, waarin ons CJG gehuisvest is, werd op 6 oktober jl. feestelijk geopend. Tijdens het openingssymposium gingen de twee inleiders bewust in op de waarde van de (pedagogische) **civil society** en van een positief jeugdbeleid, omdat deze visie de basis vormt voor ons CJG.

Een sterke civil society is gericht op het versterken van maatschappelijke kansen en sociale betrokkenheid. Uit onderzoek blijkt dat kinderen beter presteren als ze opgroeien in buurten met een goed ontwikkelde sociale structuur. Kernwoorden zijn daarbij *zelfredzaamheid, eigen kracht, talentontwikkeling, een stimulerende prikkelende omgeving, sociale betrokkenheid en met elkaar in gesprek zijn*.

1. De beleidsvisie als grondslag van het CJG Albrandswaard

Investeren in de civil society is een randvoorwaarde om voorbereid te zijn op de decentralisatie van de jeugdzorg. Het is evident dat die investering in de zachte sector vruchten afwerpt in de vorm van een geringer beroep op de zwaardere vormen van zorg. Het blijft vooralsnog moeilijk dit in harde kengetallen uit te drukken. Zeker is, dat de financiële situatie van de gemeente meer dan ooit dwingt keuzes te maken en dat ook voorzieningen voor jeugd, sport en leefbaarheid onder druk staan. Albrandswaard wil de weg naar ondersteuning van de opvoeding laagdrempelig en efficiënter organiseren. Dit geldt ook voor de zwaardere vormen van zorg.

De uitgangspunten van de visie op het Albrandswaards CJG:

- uitgaan van de eigen kracht, mogelijkheden en verantwoordelijkheid van de burger (0de lijn)
- ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding en zorg van hun kinderen
- ouders en kinderen worden betrokken bij de ondersteuning die zij nodig hebben
- professionele en vrijwillige ondersteuning zoveel mogelijk dichtbij huis, in de wijken/buurten (1^e lijn) aanbieden
- specialistische hulp zo snel mogelijk en op maat aanbieden (2^e lijn)
- gezamenlijk zo goed mogelijk investeren in de 0de en 1e lijn om het beroep op langdurige en specialistische zorg zo veel mogelijk te voorkomen
- de gemeente heeft een regisserende en ondersteunende rol. Zij stuurt o.a. via subsidies op resultaten
- een samenhangende structuur is nodig om adequate ondersteuning aan ouders te bieden vanuit de gedachte *één gezin, één plan, één regisseur*

Ouders zijn allereerst zelf verantwoordelijk voor opvoeding en welzijn van hun kind. Ouders willen in principe het beste voor hun eigen kind en ze kunnen dat meestal goed opvoeden. Ze lopen bij het

opvoeden soms tegen vragen of problemen aan. We creëren een veilige situatie waarin ouders hun vragen durven te stellen en willen delen in - allereerst - hun eigen sociale context. Dit kan zijn op het schoolplein, in de ouder-voor-oudergroep, de kinderopvang en in de sportvereniging.

Als ouders de verantwoordelijkheid voor de opvoeding niet meer kunnen dragen en de veiligheid van het kind in het geding is, nemen de gemeente en de professionals hun verantwoordelijkheid. We streven ernaar dat ondersteuning bij het opvoeden en opgroeien voor iedereen dichtbij en eenvoudig beschikbaar is. Het CJG vervult hierin een centrale rol. De veiligheid van het kind of de jongere moet te allen tijde gewaarborgd zijn.

Professionals doen er alles aan om problemen in een vroeg stadium te onderkennen. Ze schatten samen met ouders in welke hulp nodig is en bieden snel de beste ondersteuning. Alle hulp is erop gericht ouders weer voldoende draagkracht te geven. Hierdoor kunnen zij de verantwoordelijkheid voor de opvoeding verder zelf dragen. Deze aanpak voorkomt dat later een beroep op intensievere of duurdere hulp moet worden gedaan

2. Eigen(zinnige) benadering van Albrandswaard

Op een aantal punten kiest Albrandswaard zijn eigen weg in de visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin. Het legt daarbij de nadruk op de rol van de ouder, de inzet van vrijwilligers, op het CJG als netwerkorganisatie en de regiefunctie.

3. Visie op de rol van vrijwilligers en de ouders

Albrandswaard maakt binnen de regio daadwerkelijk werk van het credo, dat de ouder een wezenlijke rol en plaats heeft in het CJG. De uitgangspunten bij opvoed- en opgroeihulp vanuit het CJG zijn dan ook:

- De primaire verantwoordelijkheid voor opvoeden en opgroeien ligt bij de ouders.
- De ouders zijn deskundig en (eventueel samen met andere ouders) in staat om hun eigen vraag te formuleren. Wij faciliteren de "ouder-voor-oudergroep" middels het beschikbaar stellen van een werkbudget en een (laagdrempelige) ontmoetingsplek binnen het CJG.
- Opvoed- en opgroei steun is er niet om problemen centraal te stellen, maar sluit aan bij wat goed gaat. Die steun gaat ook in op de eigen deskundigheid van de ouders en activeert hen om zelf oplossingen te zoeken voor de vragen of problemen die zij ervaren bij het opvoeden (empowerment). We denken hierbij aan het opvoedspreekuur, de inzet van Homestart of van Eigen Krachtconferenties.
- Opvoed- en opgroei steun omvat dus een vraaggericht aanbod van voorzieningen, activiteiten, methodieken en instrumenten. Alle hulp van buurt, vrijwilliger of professional en school is gericht op het (weer) versterken van de eigen kracht en de zelfredzaamheid van de ouder. Ook het welzijnswerk zet daarop in.
- Niet meer *pamperen van* en *praten over*, maar *praten met* de ouder, zodat deze zijn verantwoordelijkheid weer volledig kan nemen.

4. Visie op het CJG als netwerk

Albrandswaard wilde liever geen nieuwe organisatie toevoegen aan de veelheid van al bestaande instanties in het jeugdveld. We hebben de tijd genomen om te inventariseren welk potentieel aan hulp onze lokale organisaties al hadden. We keken daarna verder naar wat we nog misten en waar de zwakke schakels in de keten zaten. Albrandswaard stelt dat het geen nieuw jeugdzorgnetwerk / CJG hoefde te bouwen, omdat het dat al jaren heeft. De beleidsnota "Zorg voor Morgen" biedt immers de basis voor het huidige netwerk van lokale jeugdzorg in de gemeente. Vanaf de start is een kleine groep ouders actief in het CJG. Zij zijn begonnen met een inloopochtend en -middag.

In het lokale overleg van ketenpartners(kpo) zien we alle voor ons relevante participanten terug. We noemen de GOSA-regisseur, het consultatiebureau, de jeugdverpleegkundige, de schoolarts, het AMW, SMW, het jongerenwerk, de leerplichtfunctie, de schuldhulpverlening, de politie en de woningbouwverenigingen. De aan het overleg deelnemende voorpostfunctionaris vormt de link met de geïndiceerde jeugdzorg. De schoolmaatschappelijk werker en de leerplichtfunctionaris vormen de verbinding tussen zorg en onderwijs (ZAT-structuur). In het overleg van de Gemeentelijke Organisatie voor Sluitende Aanpak (GOSA) komt de problematiek aan de orde.

5. Visie op regie

Onze GOSA regisseur vormt de spin in het web binnen het CJG en heeft het mandaat voor de doorzettingsmacht binnen onze zorgstructuur. We gaan daarbij uit van de deskundigheid van de overige professionals van de ketenpartners. Zij kunnen zo nodig verantwoordelijk zijn voor de casusregie. De huidige structuren maken duidelijk wie voor welke problematiek probleemeigenaar is. Onze huidige GOSA-regisseur krijgt een grote rol binnen het CJG in het kader van de decentralisatie van de jeugdzorg. Vanaf 2015 is bij ons een belangrijke rol voor het GOSA weggelegd bij de toewijzing van geïndiceerde zorg.

Aandachtspunten voor de lokale beleidsagenda

1. Deskundigheidsbevordering van de professionals

Eventuele nascholing van professionals mag zo min mogelijk ten koste gaan van gemeenschapsgeld. Het werkveld zelf zal de professionalisering van de werkers ter hand moeten nemen om nieuwe werkwijzen op de werkvloer te verankeren. Overigens staat het de organisaties vrij om hun eigen opleidingsbudgetten te bundelen en te investeren in een gezamenlijk nascholingstraject.

2. Aansluiting Zorg en Onderwijs

De zorgstructuur voor ons basisonderwijs werkt vooralsnog naar tevredenheid. Afstemming en agendering van problematiek vindt plaats in het Zorg Advies Team (ZAT) op de basisscholen. Punt van aandacht blijft evenwel de daadwerkelijke melding door het scholenveld in SISA, de verwijzingsindex waar alle gemeenten in de stadsregio op aangesloten zijn.

De zorgstructuur voor het voortgezet onderwijs is minder inzichtelijk. Onze leerlingen zijn immers over een zeventien locaties voor voortgezet onderwijs in de regio verspreid. Het is van belang de problematiek op de scholen te koppelen aan ons CJG. Onze leerplichtambtenaar dient zo spoedig mogelijk op de hoogte te zijn van mogelijke knelpunten, opdat maatregelen snel genomen kunnen worden.

Over de relatie van de Wet Passend Onderwijs en de decentralisatie jeugdzorg is nog weinig duidelijkheid. Wel zal de instroom naar het speciaal onderwijs verminderen, terwijl het reguliere onderwijs met minder budget toch specifieke zorg zal moeten leveren. De link naar de zorg is evident. Het onderwijsveld en overheid moeten dus gezamenlijk optrekken. Passend Onderwijs staat inmiddels op de agenda van het LEA, het overleg tussen gemeenten en schoolbesturen. Een eerste verkenning van de problematiek binnen de BAR-gemeenten heeft tijdens de conferentie op 22 februari 2012 plaatsgevonden.

3. Analyse huidige problematiek jeugdzorg

Het ontbreekt de gemeente(n) vooralsnog aan voldoende kengetallen. We weten dus niet precies hoeveel kinderen gebruik maken van (geïndiceerde) jeugdzorg. Ook hebben we onvoldoende inzicht in de verdeling daarvan naar problematiek, soort zorg en resultaten daarvan. Hoe groot is de problematiek van de wachtlijsten en wat is een goede indicatie van de kosten van de zorgtrajecten? Aan de stadsregio is gevraagd de regiogemeenten daartoe het nodige inzicht te verschaffen. Albrandswaard bepleit met Barendrecht en Ridderkerk een pilot te starten. Dit onderzoek onder 50 gezinnen binnen de BAR-gemeenten richt zich op de praktijk van de afgelopen twee jaren. Nagegaan wordt hoe groot de inzet van budgetten en professionals in de domeinen jeugd, welzijn en sociale zaken is. Doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de huidige praktijk. Verder wordt nagegaan of het "ontschotten" van budgetten en organisaties tot meer efficiency zal kunnen leiden.

4. Proeftuinen

De stadsregio heeft bij het ministerie aangegeven, in de voorbereiding van de decentralisatie Jeugdzorg, proeftuinen te willen uitvoeren. Albrandswaard heeft belangstelling voor het opzetten van een proeftuin, die aan de hand van concrete casussen aan de slag gaat met arrangeren van zorg rondom en dichtbij huis. Daarbij willen we aanhaken bij het ontstane inzicht uit de voornoemde pilot. We trekken hierbij op als subregio met Barendrecht en Ridderkerk.

5. Zorginkoop bij de decentralisatie jeugdzorg

De gemeente is vanaf 2015 verantwoordelijk voor het gehele palet aan jeugdzorg, jeugd-GGZ en

behandelzorg voor LVG-jongeren(licht verstandelijk gehandicapten). Dit geeft een stimulans om in te zetten op preventieve en lichtere vormen van zorg en voor het zoveel mogelijk benutten van de eigen kracht. Hierin kan het CJG een rol spelen. Een belangrijk verschil met de huidige situatie in de meeste gemeenten is dat in Albrandswaard vanuit het CJG ook direct ondersteuning zal worden geboden. Nu is daarvoor nog een indicatie of doorverwijzing nodig. Bij de hulp en ondersteuning zal steeds gekeken worden naar wat het gezin en de directe omgeving kunnen doen om een probleem zelf op te lossen. Door in te zetten op snelle diagnostiek, advies en ondersteuning wordt voorkomen dat problemen onnodig verergeren. Mogelijk wordt hiermee het beroep op de meer gespecialiseerde zorg (zoals J-GGZ en J-LVG) gereduceerd.

6. Ketensamenwerking en informatievoorziening

In zijn algemeenheid lijkt de huidige netwerkstructuur redelijk effectief. Toch zien we geregeld handelingsverlegenheid, dan wel een oriëntatie op de eigen organisatie, waar dat niet altijd de meest effectieve oplossing biedt.

We hebben de werkwijze en de effectiviteit van het ketenpartneroverleg(kpo) laten onderzoeken. De bevindingen van dit onafhankelijke onderzoek zal wellicht aanleiding zijn om een en ander anders te organiseren. Wij zullen de gemeenteraad hierover apart informeren.

De informatievoorziening tussen alle partners binnen het ketenpartneroverleg is tot nu toe niet optimaal geweest. Wij hebben gezocht naar een systeem dat kan helpen bij het verzamelen van de juiste informatie, het delen van belangrijke informatie bij de juiste personen en onze verschillende overlegstructuren met elkaar kan koppelen. Buiten alle voordelen moest het een volstrekt veilig systeem zijn, waarbij de privacy van mensen geborgd is.

Met de aanschaf van het zogeheten C3 systeem hebben we een goede stap gezet voor een goede informatievoorziening. Ook is het nu mogelijk gegevens uit de werkgroep sociale veiligheid en het ketenpartner overleg te koppelen.

Betrokken belangen

Binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin onderscheiden we partners uit de regionaal werkende organisaties (Stichting CJG Rijnmond, Bureau jeugdzorg, Flexus Jeugdplein) en lokale organisaties als de Stichting Welzijn Albrandswaard. Het is zaak dat partners de lokale visie onderschrijven, ook als die op onderdelen af zou wijken van die van de lijnorganisatie.

Op een aantal punten kiest Albrandswaard zijn eigen weg in de visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin. Van belang is daarbij de rol van de ouder, het CJG als netwerkorganisatie, de regiefunctie, de inzet van vrijwilligers en de plek van het welzijnswerk in ons Centrum voor Jeugd en Gezin.

Belangenafweging

Albrandswaard stemde in met de stadsregionale agenda. Deze biedt voldoende ruimte voor de lokale invulling van ons CJG.

Scenario's:

Voorliggende visie op het CJG is de resultante van de opdracht die uw raad ons het najaar 2009 meegaf een CJG te bouwen, dat recht doet aan de lokale behoeften (en zo veel als mogelijk mét lokale partners) binnen het landelijke wettelijk kader.

Scenariokeuze en resultaat:

De lokale invulling van de uitvoeringsagenda en de Albrandswaardse visie op het CJG vaststellen.

Communicatie:

Deze visie als basisdocument voorleggen aan de in oprichting zijnde regiegroep CJG Albrandswaard. Tevens dient deze als input voor de BAR-werkgroep Doorontwikkeling CJG bij de decentralisatie van de jeugdzorg.

Kosten:

Belangrijk voor de komende periode zijn de financiële (on)mogelijkheden voor zowel de individuele gemeenten als ook voor de stadsregio Rotterdam. Ook gemeenten worden geconfronteerd met bezuinigingen, hetgeen een weerslag zal hebben op de middelen die lokaal voorhanden zijn voor

preventie, hulp en ondersteuning.

De voorbereidingen op de stelselwijziging bieden tevens een kans om te bezien op welke wijze budgetten wijs kunnen worden benut, opdat gezinnen en kinderen hiervan optimaal kunnen profiteren. De komende jaren gaan de gemeenten van de stadsregio en de partners in het jeugdveld invulling geven aan de thema's van de beleidsagenda. Hiervoor zal zowel op lokaal niveau als op stadsregionaal niveau actie worden ondernomen. Voor beide niveaus geldt dat een maximale inspanning nodig is om deze ontwikkelingen te steunen en te faciliteren. Echter een en ander kan alleen worden uitgevoerd mits er voldoende financiële middelen voorhanden zijn.

Deze lokale invulling van de uitvoeringsagenda leggen wij u ter vaststelling voor.

Bijlagen:

- 109834: stadsregionale agenda jeugd 2010 2014

Poortugaal, 20 maart 2012

Het college van de gemeente Albrandswaard,
De secretaris, De burgemeester,

Hans Cats

Mr. Harald M. Bergmann